

CRPS

Monimuotoinen paikallinen kipuoireyhtymä
eng. Complex Regional Pain Syndrome

MIKÄ CRPS OIREYHTYMÄ ON ?

- ◆ CRPS on yleisesti ottaen raajan pitkäaikainen oireilu, josta aiheutuu suurta haittaa.
HUOM! CRPS oireyhtymä voi olla muuallakin kuin yhdessä raajassa. CRPS oireyhtymä voi ”peilata” terveen raajaan tai se myös levitä koko kehoon.
- ◆ CRPS oireyhtymä jaetaan kahteen tyyppi:
- CRPS I, jossa oireyhtymään ei liity hermovauriota, vaan esimerkiksi kudosaivuri.
- CRPS II, jossa oireyhtymä on selkeästi hermovaurion seurausta.

Me yhdistyksenä käytämme oireyhtymästä lyhyesti muotoa CRPS oireyhtymä.
Otsikosta löytyy oireyhtymän virallinen nimitys Suomessa.

[CRPS oireyhtymä ry: n verkkosivusto](https://www.crpsoireyhtyma-ry.fi)

<https://www.crpsoireyhtyma-ry.fi>

KUINKA CRPS OIREYHTYMÄ DIAGNOSOIDAAN ?

- ◆ CRPS oireyhtymän diagnosointiin käytetään Budapestin kriteeristöä: Kohta **Taulukko 1.** (linkki verkkosivulle) tai katso tämän kortin toiselta puolelta
- ◆ CRPS oireyhtymässä kipu on jatkuvaa, vaihtelee VAS 0-10 välillä.
Huom! On muitakin kipua mittaavia numeerisia tai sanallisia asteikkoja, mutta useimmiten käytetään VAS-asteikkoa. (esim. McGill pain scale tai sanallinen kivun arviointi: ei kipua, lievä kipu, kohtalainen kipu, voimakas kipu ja

MILLAINEN ENNUSTE CRPS OIREYHTYMÄLLÄ ON ?

- ◆ Mitä aikaisemmin CRPS oireyhtymä havaitaan ja sen hoito aloitetaan, on ennuste melko hyvä.
- ◆ Oireet voivat pysyä lievinä pitkäänkin. On kuitenkin muistettava, että CRPS –kipu on kroonista kipua.
- ◆ Toipuminen kestää kuukausia, joten hoito/kuntoutus vaatii kärsivällisyyttä ja pitkäjänteisyyttä.

Taulukko 1. CRPS oireyhtymän diagnostiset kriteerit

1. Jatkuva kipu, joka on suhteeton mahdolliseen edeltävään laukaisevaan syyhyn nähden.
2. Anamneesissa ainakin yksi oire kolmessa alaryhmässä (kliiniset diagnostiset kriteerit) tai yksi kaikissa neljässä alaryhmässä (tutkimustyön diagnostiset kriteerit):
  - a. sensoriset oireet: tunnon herkistyminen ja normaalisti kivuttoman ärsykkeen aiheuttama kipu
  - b. vasomotoriset oireet: ihonlämmön epäsymmetria, ihonvärin vaihtelu tai epäsymmetria
  - c. hienerityksen muutokset tai turvotukset: hikoiluvaihtelu, hikoilun asymmetria tai turvotus
  - d. motorisia tai kudosuutoksia: liikerajoitus, liikehäiriö (voiman heikkous, vapina, nykinä) tai kudosuutokset (karvoitus, kynnet, iho)
3. Tutkimushetkellä nähtävissä ainakin yksi diagnostinen löydös kahdessa tai useammassa alaryhmässä:
  - a. tuntopoikkeavuus: herkistynyt kivuntunto tai kipu kevyelle kosketukselle, painallukselle tai nivelen liikkeelle tai molemmat
  - b. verenkierron muutokset: lämpötilan epäsymmetria, ihonvärin vaihtelu tai epäsymmetria
  - c. hikoilumuutos tai turvotus: turvotus, hikoiluvaihtelu tai hikoilun epäsymmetria
  - d. motorisia tai kudosuutoksia: liikerajoitus, motoriikan häiriö (voiman heikkois, vapina, nykinä) tai kudosten muutokset (kynnet, iho)
4. Ei mitään muuta diagnostista selitystä oireille ja löydöksille